

FELIKS ZEDLER ■ ANNA HRYCAJ  
PATRYK FILIPIAK

# EUROPEJSKIE PRAWO UPADŁOŚCIOWE

KOMENTARZ

FELIKS ZEDLER  
REDAKCJA



a Wolters Kluwer business

**W SERII**

**KOMENTARZE**

**UKAZAŁY SIĘ:**

USTAWA O ZWALCZANIU NIEUCZCIWEJ KONKURENCJI  
KOMENTARZ  
POD REDAKCJĄ MARIANA ZDYBA, MAŁGORZATY SIERADZKIEJ

---

KODEKS KARNY SKARBOWY  
KOMENTARZ  
PIOTR KARDAS, GRZEGORZ ŁABUDA, TOMASZ RAZOWSKI

---

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH (TOM I I II)  
KOMENTARZ  
ANDRZEJ KIDYBA

---

USTAWA O OFERCIE PUBLICZNEJ I WARUNKACH WPROWADZANIA  
INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH DO ZORGANIZOWANEGO SYSTEMU  
OBROTU ORAZ O SPÓŁKACH PUBLICZNYCH  
KOMENTARZ  
POD REDAKCJĄ TOMASZA SÓJKI

---

KODEKS POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO (TOM I I II)  
KOMENTARZ  
GRZEGORZ ŁASZCZYCA, CZESŁAW MARTYSZ, ANDRZEJ MATAN

---

PRAWO TELEKOMUNIKACYJNE  
KOMENTARZ  
POD REDAKCJĄ MACIEJA ROGALSKIEGO

FELIKS ZEDLER ■ ANNA HRYCAJ  
PATRYK FILIPIAK

# EUROPEJSKIE PRAWO UPADŁOŚCIOWE

KOMENTARZ

FELIKS ZEDLER  
REDAKCJA



LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2011

*Stan prawny na 1 marca 2011 r.*

Wydawca:

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący:

Joanna Cybulska

Opracowanie redakcyjne:

JustLuk

Skład, łamanie:

JustLuk

Autorami poszczególnych komentarzy do artykułów są:

Feliks Zedler: art. 4–15

Anna Hrycaj: art. 1–2, 16–26, 43–47

Patryk Filipiak: art. 3, 27–42

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2011

ISBN: 978-83-264-1290-5

Wydane przez:

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Redakcja Książek

01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a

tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35

e-mail: [ksiazki@wolterskluwer.pl](mailto:ksiazki@wolterskluwer.pl)

[www.wolterskluwer.pl](http://www.wolterskluwer.pl)

Księgarnia internetowa [www.profinfo.pl](http://www.profinfo.pl)

# Spis treści

|                                                                                                                     |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Wykaz skrótów.....</b>                                                                                           | <b>9</b>  |
| <b>Rozporządzenie Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r.<br/>w sprawie postępowania upadłościowego .....</b> | <b>21</b> |
| <b>Preambuła .....</b>                                                                                              | <b>23</b> |
| <b>Rozdział I</b>                                                                                                   |           |
| <b>Przepisy ogólne.....</b>                                                                                         | <b>33</b> |
| Artykuł 1. Zakres zastosowania.....                                                                                 | 33        |
| Artykuł 2. Definicje .....                                                                                          | 45        |
| Artykuł 3. Jurysdykcja .....                                                                                        | 56        |
| Artykuł 4. Prawo właściwe .....                                                                                     | 80        |
| Artykuł 5. Prawa rzeczowe osób trzecich .....                                                                       | 83        |
| Artykuł 6. Potrącenie.....                                                                                          | 89        |
| Artykuł 7. Zastrzeżenie własności.....                                                                              | 91        |
| Artykuł 8. Umowa dotycząca nieruchomości.....                                                                       | 93        |
| Artykuł 9. Systemy płatności oraz rynki finansowe .....                                                             | 96        |
| Artykuł 10. Umowa o pracę.....                                                                                      | 99        |
| Artykuł 11. Skutki co do praw podlegających wpisowi do rejestru .....                                               | 101       |
| Artykuł 12. Wspólnotowe patenty i znaki towarowe .....                                                              | 103       |
| Artykuł 13. Czynności prawne dokonane z pokrzywdzeniem wierzycieli...                                               | 104       |
| Artykuł 14. Ochrona nabywcy – osoby trzeciej .....                                                                  | 106       |
| Artykuł 15. Wpływ postępowania upadłościowego na toczące się<br>postępowania .....                                  | 108       |

## **Rozdział II**

|                                                                                       |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Uznanie postępowań upadłościowych .....</b>                                        | <b>112</b> |
| Artykuł 16. Zasada ogólna.....                                                        | 112        |
| Artykuł 17. Skutki uznania.....                                                       | 123        |
| Artykuł 18. Uprawnienia zarządcy .....                                                | 129        |
| Artykuł 19. Dowód powołania zarządcy .....                                            | 139        |
| Artykuł 20. Obowiązek zwrotu zaspokojenia i zaliczenie otrzymanego zaspokojenia ..... | 141        |
| Artykuł 21. Obwieszczenie.....                                                        | 149        |
| Artykuł 22. Wpis do rejestrów publicznych.....                                        | 154        |
| Artykuł 23. Koszty .....                                                              | 158        |
| Artykuł 24. Świadczenie do rąk dłużnika .....                                         | 158        |
| Artykuł 25. Uznanie i wykonalność innych orzeczeń .....                               | 162        |
| Artykuł 26. Porządek publiczny.....                                                   | 191        |

## **Rozdział III**

|                                                                    |            |
|--------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Wtórne postępowanie upadłościowe.....</b>                       | <b>200</b> |
| Artykuł 27. Wszczęcie postępowania.....                            | 201        |
| Artykuł 28. Prawo właściwe .....                                   | 216        |
| Artykuł 29. Prawo zgłoszenia wniosku o wszczęcie postępowania..... | 218        |
| Artykuł 30. Zaliczka na koszty postępowania .....                  | 228        |
| Artykuł 31. Obowiązek współpracy i udzielania informacji.....      | 233        |
| Artykuł 32. Wykonywanie praw wierzycieli.....                      | 250        |
| Artykuł 33. Wstrzymanie likwidacji .....                           | 259        |
| Artykuł 34. Ukończenie wtórnego postępowania upadłościowego.....   | 265        |
| Artykuł 35. Nadwyżka we wtórnym postępowaniu upadłościowym.....    | 272        |
| Artykuł 36. Późniejsze wszczęcie postępowania głównego .....       | 273        |
| Artykuł 37. Przekształcenie wcześniejszego postępowania.....       | 274        |
| Artykuł 38. Środki zabezpieczające.....                            | 277        |

## **Rozdział IV**

|                                                                        |            |
|------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Zawiadomienie wierzycieli i zgłaszanie ich wierzytelności .....</b> | <b>285</b> |
| Artykuł 39. Prawo zgłoszenia wierzytelności.....                       | 285        |
| Artykuł 40. Obowiązek zawiadomienia wierzycieli .....                  | 296        |

---

|                                                    |            |
|----------------------------------------------------|------------|
| Artykuł 41. Treść zgłoszenia wierzytelności.....   | 300        |
| Artykuł 42. Języki .....                           | 302        |
| <b>Rozdział V</b>                                  |            |
| <b>Przepisy przejściowe i końcowe .....</b>        | <b>305</b> |
| Artykuł 43. Czasowy zakres zastosowania.....       | 305        |
| Artykuł 44. Stosunek do umów międzynarodowych..... | 309        |
| Artykuł 45. Zmiany w załącznikach .....            | 314        |
| Artykuł 46. Sprawozdanie .....                     | 317        |
| Artykuł 47. Wejście w życie .....                  | 318        |
| <b>Załączniki .....</b>                            | <b>321</b> |
| <b>Bibliografia .....</b>                          | <b>333</b> |
| <b>Skorowidz.....</b>                              | <b>361</b> |



## Wykaz skrótów

### Akty prawne

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BGB                     | – Bürgerliches Gesetzbuch (niemiecki kodeks cywilny)                                                                                                                                                                                                                              |
| InsO                    | – Insolvenzordnung (niemiecka ustawa upadłościowa)                                                                                                                                                                                                                                |
| k.c.                    | – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)                                                                                                                                                                                          |
| k.k.                    | – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)                                                                                                                                                                                             |
| k.m.                    | – ustawa z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 217, poz. 1689 z późn. zm.)                                                                                                                                                                 |
| Konstytucja RP          | – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)                                                                                                                                                                            |
| konwencja<br>brukselska | – Konwencja o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych przyjęta w Brukseli w dniu 27 września 1968 r. (wersja oryginalna opubl. w Dz. Urz. WE L 299 z 31.12.1972, s. 32; wersja skonsolidowana opubl. w Dz. Urz. WE C 27 z 26.01.1998, s. 1) |
| konwencja<br>lugańska   | – Konwencja o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych sporządzona w Lugano dnia 16 września 1988 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 10, poz. 132)                                                                                                      |
| k.p.                    | – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)                                                                                                                                                                      |
| k.p.a.                  | – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)                                                                                                                                           |

|                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| k.p.c.                         | – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| k.s.h.                         | – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037 z późn. zm.)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| o.p.                           | – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| p.p.m.                         | – ustawa z dnia 12 listopada 1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. Nr 46, poz. 290 z późn. zm.)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| p.u.n.                         | – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 z późn. zm.)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| prawo modelowe<br>UNCITRAL     | – Rezolucja nr 52/158 z dnia 15 grudnia 1997 r. – Prawo modelowe w zakresie międzynarodowego postępowania upadłościowego (UNCITRAL <i>Model Law on Cross-Border Insolvency with Guide to Enactment</i> , New York 1997, dostępne na stronie internetowej <a href="http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/insolven/insolvency-e.pdf">http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/insolven/insolvency-e.pdf</a> wejście z dnia 30 października 2010 r.) |
| rozporządzenie<br>Bruksela I   | – rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. WE L 12 z 16.01.2001, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 4, s. 42)                                                                                                                                                                        |
| rozporządzenie<br>nr 1346/2000 | – rozporządzenie Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz. Urz. WE L 160 z 30.06.2000, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 1, s. 191)                                                                                                                                                                                                                                            |
| rozporządzenie<br>Rzym I       | – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Dz. Urz. UE L 177 z 04.07.2008, s. 6)                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| rozporządzenie<br>Rzym II      | – rozporządzenie (WE) nr 864/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Dz. Urz. UE L 199 z 31.07.2007, s. 40)                                                                                                                                                                                                                                                               |
| TFUE                           | – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 83 z 30.03.2010, s. 47)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|                |                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| TUE            | – Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 83 z 30.03.2010, s. 13) Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30)                                                                                                |
| TWE            | – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 321E z 29.12.2006, s. 37)                                                                                                                    |
| u.o.r.s.p.     | – ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 743) |
| wytyczne Co-Co | – B. Wessels, M. Virgos, <i>European Communication &amp; Cooperation Guidelines for Cross-Border Insolvency</i> , 2007, bez miejsca wydania                                                                                    |
| ZPO            | – Zivilprozessordnung (niemiecki kodeks postępowania cywilnego)                                                                                                                                                                |

### Czasopisma

|       |                                                                                        |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| AB LJ | – American Bankruptcy Law Journal                                                      |
| AJCL  | – American Journal of Comparative Law                                                  |
| AUW   | – Acta Universitatis Wratislaviensis                                                   |
| BYIL  | – British Yearbook of International Law                                                |
| CLR   | – Columbia Law Review                                                                  |
| DZWIR | – Deutsche Zeitschrift für Wirtschafts- und Insolvenzrechts                            |
| EBLR  | – European Business Law Review                                                         |
| ECL   | – European Company Law                                                                 |
| ELJ   | – European Law Journal                                                                 |
| EPS   | – Europejski Przegląd Sądowy                                                           |
| EWiR  | – Entscheidung zum Wirtschaftsrecht                                                    |
| EWS   | – Europäisches Wirtschaft- & Steuerrecht                                               |
| GSP   | – Gdańskie Studia Prawnicze                                                            |
| HUK   | – Czasopismo Kwartalne Całego Prawa Handlowego, Upadłościowego oraz Rynku Kapitałowego |
| ICLQ  | – International and Comparative Law Quarterly                                          |
| IFLR  | – International Financial Law Review                                                   |
| IPRax | – Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts                              |

|               |                                                                                     |
|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| KPP           | – Kwartalnik Prawa Prywatnego                                                       |
| KPPubl.       | – Kwartalnik Prawa Publicznego                                                      |
| KTS           | – Zeitschrift zum Insolvenzrecht                                                    |
| M. Praw.      | – Monitor Prawniczy                                                                 |
| NJW           | – Neue Juristische Wochenschrift                                                    |
| NP            | – Nowe Prawo                                                                        |
| NZG           | – Neue Zeitschrift für Gesellschaftsrecht                                           |
| NZI           | – Neue Zeitschrift für das Recht der Insolvenz und Sanierung                        |
| OSNC          | – Orzecnictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna                                        |
| OSP           | – Orzecnictwo Sądów Polskich                                                        |
| OSPika        | – Orzecnictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych                                |
| PiP           | – Państwo i Prawo                                                                   |
| PiZS          | – Praca i Zabezpieczenie Społeczne                                                  |
| PP            | – Przegląd Podatkowy                                                                |
| PPC           | – Polski Proces Cywilny                                                             |
| PPE           | – Przegląd Prawa Egzekucyjnego                                                      |
| PPEiM         | – Przegląd Prawa Europejskiego i Międzynarodowego                                   |
| PPEur.        | – Przegląd Prawa Europejskiego                                                      |
| PPH           | – Przegląd Prawa Handlowego                                                         |
| PPHZ          | – Problemy Prawne Handlu Zagranicznego                                              |
| PPiA          | – Przegląd Prawa i Administracji                                                    |
| Pr. Spółek    | – Prawo Spółek                                                                      |
| Prob. Egz. S. | – Problemy Egzekucji Sądowej                                                        |
| Prok. i Pr.   | – Prokuratura i Prawo                                                               |
| PS            | – Przegląd Sądowy                                                                   |
| PUG           | – Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego                                              |
| RabelsZ       | – Rabels Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht              |
| RIW           | – Recht der Internationalen Wirtschaft/Außenwirtschaftsdienst des Betriebs-Beraters |
| RPEiS         | – Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny                                       |
| RTDE          | – Revue Trimestrielle de Droit Europeen                                             |
| SC            | – Studia Cywilistyczne                                                              |
| St. Pr.-Ek.   | – Studia Prawniczo-Ekonomiczne                                                      |
| St. Praw.     | – Studia Prawnicze                                                                  |
| TPP           | – Transformacje Prawa Prywatnego                                                    |
| ZEuP          | – Zeitschrift für Europäisches Privatrecht                                          |

---

|      |                                                   |
|------|---------------------------------------------------|
| ZIK  | – Zeitschrift für Insolvenzrecht und Kreditschutz |
| ZIP  | – Zeitschrift für Wirtschaftsrecht                |
| ZNUŁ | – Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego          |
| ZZP  | – Zeitschrift für Zivilprozeß                     |

### Inne

|       |                                                                                   |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| ALI   | – American Law Institute                                                          |
| BGBI  | – Bundesgesetzblatt (niemiecki dziennik ustaw)                                    |
| COMI  | – główny ośrodek podstawowej działalności (ang. <i>centre of main interests</i> ) |
| ETPC  | – Europejski Trybunał Praw Człowieka                                              |
| ETS   | – Europejski Trybunał Sprawiedliwości                                             |
| INSOL | – Międzynarodowe Stowarzyszenie Prawa Upadłościowego                              |
| LG    | – <i>Landgericht</i> (Niemcy)                                                     |
| NSA   | – Naczelny Sąd Administracyjny                                                    |
| OLG   | – <i>Oberlandesgericht</i> (Niemcy, Austria)                                      |
| SA    | – sąd apelacyjny                                                                  |
| SN    | – Sąd Najwyższy                                                                   |
| SO    | – sąd okręgowy                                                                    |
| TSUE  | – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej                                      |
| UE    | – Unia Europejska                                                                 |

### Podstawowa literatura

- Adamus, Witosz, Witosz [2009] Adamus R., Witosz A.J., Witosz A., *Upadłość konsumencka. Komentarz praktyczny*, Warszawa 2009
- Balz [1996] Balz M., *Das neue Europäische Insolvenzübereinkommen*, ZIP 1996
- Bogajewska, Hrycaj [2008] Bogajewska M., Hrycaj A., *Wpływ ogłoszenia upadłości na postępowania toczące się w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (art. 15 Rozporządzenia Rady WE nr 1346/2000)*, HUK 2008, nr 3

- Chilarski [2008] Chilarski T, *Upadłość transgraniczna w prawie Unii Europejskiej*, Warszawa 2008
- Czarnota [2009] Czarnota T, *Postępowanie w przedmiocie uznania zagranicznego postępowania upadłościowego – studium przypadku Energotech spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Myśłowicach*, referat zgłoszony w ramach call for papers na konferencję *Ekonomia i prawo upadłości przedsiębiorstw – polska praktyka względem międzynarodowych standardów*, Warszawa 26–27 listopada 2009 r., [http://konferencja.szablon.pl/web\\_documents/czarnota\\_post\\_powanie\\_w\\_przedmiocie\\_odmowy\\_uznania\\_zagranicznego\\_post\\_powania\\_upad\\_arttykul.pdf](http://konferencja.szablon.pl/web_documents/czarnota_post_powanie_w_przedmiocie_odmowy_uznania_zagranicznego_post_powania_upad_arttykul.pdf) [dostęp: 10 października 2010 r.]
- Duursma-Kepplinger, Duursma, Chalupsky [2002] Duursma-Kepplinger H.-C., Duursma D., Chalupsky E., *Europäische Insolvenzverordnung. Kommentar*, Wien–New York 2002
- Ehricke [2001] Ehricke U., *Das Verhältnis des Hauptinsolvenzverwalters zum Sekundärinsolvenzverwalter bei grenzüberschreitenden Unternehmerinsolvenzen*, ZIP 2005
- Ehricke [2005] Ehricke U., *Verfahrenskoordination bei grenzüberschreitenden Unternehmensinsolvenzen* (w:) Basedow u.a (Hg.), *Aufbruch nach Europa, FS 75 Jahre Max-Planck-Institut für Privatrecht*, Tübingen 2001
- Ereciński, Ciszewski [2000] Ereciński T., Ciszewski J., *Międzynarodowe postępowanie cywilne*, Warszawa 2000
- Filipiak [2009a] Filipiak P., *Ochrona interesów miejscowych wierzycieli w niezależnym ubocznym postępowaniu upadłościowym na podstawie Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1346/2000*, cz. 1, M. Praw. 2009, nr 22

- Filipiak [2009b] Filipiak P., *Ochrona interesów miejscowych wierzycieli w niezależnym ubocznym postępowaniu upadłościowym na podstawie Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1346/2000*, cz. 2, M. Praw. 2009, nr 23
- Filipiak [2010] Filipiak P., *Stwierdzenie wykonalności orzeczeń o zastosowaniu środków zabezpieczających na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 w sprawie postępowania upadłościowego*, EPS 2010, nr 4
- Flaga-Gieruszyńska [1999] Flaga-Gieruszyńska K., *Jurysdykcja krajowa i uznanie orzeczeń sądów zagranicznych. Polska i standardy europejskie*, Kraków 1999
- Gurgul [2009] Gurgul S., *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, Warszawa 2004
- Gurgul [2009a] Gurgul S., *Zasady i tryb wszczęcia głównego i wtórnego postępowania upadłościowego według prawa Unii Europejskiej i prawa polskiego*, M. Praw. 2009, nr 18
- Grzegorzczak [2007] Grzegorzczak P., *Jurysdykcja krajowa w sprawach z zakresu prawa własności przemysłowej*, Warszawa 2007
- Grzejszczak, Chilarski [2004] Grzejszczak P., Chilarski T., *Jurysdykcja krajowa w międzynarodowym postępowaniu upadłościowym*, PPH 2004, nr 2
- Haubold [2005] Haubold J., *Europäische Insolvenzverordnung. Kapitel 30 (w:) Zivilrecht unter europäischen Einfluss. Die richtlinienkonforme Auslegung des BGB und andere Gesetz – Erläuterung der wichtigsten EG-Verordnungen*, red. M. Gebauer, T. Wiedmann, Stuttgart 2005
- Herchen [2000] Herchen A., *Das Übereinkommen über Insolvenzverfahren der Mitgliedstaaten der Europäischen Union vom 23.11.1995, Eine Analyse zentraler Fragen des Internationalen Insolvenzrecht unter besonderer Berücksichtigung dinglicher Sicherungsrechte*, Würzburg 2000

- Hrycaj, Filipiak [2010] Hrycaj A., Filipiak P., *Transgraniczne postępowania upadłościowe przed sądami polskimi*, PiP 2010, z. 8
- Hrycaj, Wiórek [2009] Hrycaj A., Wiórek P.M., *Otwieranie europejskich postępowań upadłościowych przez polskie sądy upadłościowe – przepisy jurysdykcyjne Rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 w sprawie postępowania upadłościowego – zagadnienia ogólne, upadłość osób fizycznych*, cz. 2, HUK 2009, nr 2
- Israël [2005] Israël J., *European Cross-Border Insolvency Regulation. A Study of regulation 1346/2000 on Insolvency proceedings in the Light of paradigm of Cooperation and a Comitatus Europaea*, Antwerpen 2005
- Jakubecki [2005] Jakubecki A., *O naturze głównego i terytorialnego postępowania upadłościowego w prawie upadłościowym Unii Europejskiej* (w:) *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, red. L. Ogiełło, W. Popiołek, M. Szpunar, Kraków 2005
- Jakubecki, Zedler [2006] Jakubecki A., Zedler F., *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, Kraków 2006
- Janda [2005] Janda P., *Zaspokojenie roszczeń wierzyteli jako cel postępowania upadłościowego*, PiP 2005, z. 10
- Jodłowski [1977] Jodłowski J., *Uznanie i wykonanie zagranicznych orzeczeń sądowych w Polsce na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, Warszawa 1977
- Kalwat [2003] Kalwat T., *Upadłość międzynarodowa (wybrane zagadnienia)*, Rejent 2003, nr 3
- Kebekus, Sabel, Schlegel [2007] Kebekus F., Sabel O., Schlegel U., *Cross Border Insolvencies: Germany*, Köln 2007
- Kemper [2001] Kemper J., *Die Verordnung (EG) Nr. 1346/2000 über Insolvenzverfahren*, ZIP 2001

- Klyta [2004] Klyta W., *Europejskie międzynarodowe prawo upadłościowe*, Rejent 2004, nr 3–4
- Klyta [2008] Klyta W., *Uznanie zagranicznych postępowań upadłościowych*, Warszawa 2008
- Kohutek [2007] Kohutek K., *Wszczęcie głównego postępowania upadłościowego przez sąd krajowy posiadający jurysdykcję międzynarodową*, PPH 2007, nr 11
- Kohutek, Lachner [2007] Kohutek K., Lachner J., *Komentarz do rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego*, LEX/el. 2007
- Kolmann [2001] Kolmann S., *Kooperationsmodelle im internationalen Insolvenzrecht. Empfiehlt sich für das deutsche internationale Insolvenzrecht eine Neuorientierung?* (w:) *Schriften zum Deutschen und Europäischen Zivil, Handels- und Prozeßrecht*, Bielefeld 2001
- Lisiewski [1938] Lisiewski M., *Uznanie w Polsce wyroków zagranicznych*, PPC 1938, nr 7–12
- Lorenz [2005] Lorenz V., *Annexverfahren bei Internationale Insolvenzen*, Tübingen 2005
- Mankowski [2004] Mankowski P., *Entwicklungen in Internationalen Privat- und Prozessrecht 2003–2004*, RIW 2004, cz. 2
- McBryde, Flessner, Kortmann [2004] McBryde W.W., Flessner A., Kortmann S.C.J.J., *Principles of European Insolvency Law*, Deventer 2003
- Miączyński [1974] Miączyński A., *Skuteczność orzeczeń w postępowaniu cywilnym*, Kraków 1974
- Moss, Fletcher, Isaacs [2009] Moss G., Fletcher I.F., Isaacs S., *The EC Regulation on Insolvency Proceedings. A Commentary and Annotated Guide. 2nd Edition*, Oxford 2009
- Omar [2004] Omar P.J., *European Insolvency Law*, Ashgate 2004

- Pannen [2007] Pannen K., *European Insolvency Regulation*, Berlin 2007
- Paulus [2006] Paulus Ch.G., *Europäische Insolvenzverordnung. Kommentar*, Frankfurt am Main 2006
- Piasecki [2007] Piasecki K., *Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz do artykułów 1096-1217 k.p.c. oraz aktów prawnych UE regulujących międzynarodowe postępowanie cywilne*, t. III, Warszawa 2007
- Piasecki [1990] Piasecki K., *Skuteczność i wykonalność w Polsce zagranicznych cywilnych orzeczeń sądowych*, Warszawa 1990
- Pazdan [2005] Pazdan M., *Prawo prywatne międzynarodowe*, Warszawa 2005
- Popłonyk [2010] Popłonyk D., glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r., sygn. III CZP 115/09, Fenix PL, 1/2010
- Porzycki [2008] Porzycki M., *Podstawa jurysdykcji krajowej w głównym postępowaniu upadłościowym*, KPP 2008, z. 1
- Porzycki [2008a] Porzycki M., *Zabezpieczenie rzeczowe w transgranicznym postępowaniu upadłościowym w Unii Europejskiej*, HUK 2008, nr 3
- Porzycki [2009] Porzycki M., *Międzynarodowe postępowanie upadłościowe – wybrane sprawy z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości oraz sądów krajowych*, HUK 2009, nr 1
- Porzycki [2010] Porzycki M., *Secondary Insolvency Proceedings against a Solvent Debtor: A Polish Case Highlights Weak Points of the European Insolvency Regulation*, *International Corporate Rescue* 2010, vol. 7, issue 2
- Siedlecki [1937] Siedlecki W., *Międzynarodowe postępowanie upadłościowe*, Lwów 1937

- Smid [2004] Smid S., *Deutsches und Europäisches Internationales Insolvenzrecht*, Stuttgart–Berlin–Köln 2004
- Wróbel [2005] *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*, red. A. Wróbel, Warszawa 2005
- Szydło [2009] Szydło M., *Jurysdykcja krajowa w transgranicznych sprawach upadłościowych w Unii Europejskiej*, Warszawa 2009
- Thole [2010] Thole Ch., *Gläubigerschutz durch Insolvenzrecht*, Tübingen 2010
- Vallender [2005] Vallender H., *Aufgaben und Befugnisse des deutschen Insolvenzrichters in Verfahren nach der EuInsVO*, KTS 2005, z. 3
- Vallender [2007] Vallender H., *Judicial Co-operation within the EC Insolvency Regulation*, Eurofenix, winter 2007
- Virgós, Garcimartín [2004] Virgós M., Garcimartín F., *The EC Regulation on Insolvency Proceedings: A Practical Commentary*, Hague 2004
- raport Virgós/Schmit Virgós M., Schmit E., *Report on the Convention on Insolvency Proceedings 1996* (dokument Rady UE nr 6500/1/96) (w:) G. Moss, I. Fletcher, S. Isaacs, *The EC Regulation on Insolvency Proceedings: A Commentary and Annotated Guide*, Oxford 2009
- Weitz [2004] Weitz K., *Jurysdykcja krajowa oraz uznanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych w świetle prawa wspólnotowego*, KPP 2004, z. 1
- Weitz [2005] Weitz K., *Jurysdykcja krajowa w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2005
- Weitz [1998a] Weitz K., *Skutki uznania zagranicznego orzeczenia*, PS 1998, nr 9
- Weitz [1998] Weitz K., *Pojęcie uznania zagranicznego orzeczenia sądowego*, PS 1998, nr 7–8

- Weitz [2004a] Weitz K., *Założenia i kierunki reformy przepisów kodeksu postępowania cywilnego o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń*, KPP 2004, z. 4
- Weitz [1999] Weitz K., *Skuteczność zagranicznych orzeczeń w Polsce według art. 1145 § 2 k.p.c.*, PS 1999, nr 4
- Wessels [2006] Wessels B., *International Insolvency Law*, Kluwer 2006
- Wessels, Virgós [2007] Wessels B., Virgós M., *European Communication & Cooperation Guidelines for Cross-border insolvency*, Nottingham 2007
- Zedler [2009] Zedler F., *Prawo upadłościowe i naprawcze w zarysie*, Kraków 2009
- Zedler [1999] Zedler F., *Prawo upadłościowe i układowe*, Toruń 1999
- Zedler [2005] Zedler F., *Uznanie zagranicznych postępowań upadłościowych w prawie europejskim*, RPEiS 2005, z. 2.

**Rozporządzenie Rady (WE) nr 1346/2000**  
z dnia 29 maja 2000 r.

**w sprawie postępowania upadłościowego**

(Dz. Urz. WE L 160 z 30.06.2000, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie  
specjalne, rozdz. 19, t. 1, s. 191 z późn. zm.)



# **Preambuła**

## **RADA UNII EUROPEJSKIEJ,**

**uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 61 lit. c) oraz art. 67 ust. 1,**

**uwzględniając inicjatywę Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Finlandii,**

**uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego<sup>1</sup>,**

**uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego<sup>2</sup>,**

**a także mając na uwadze, co następuje:**

(1) Unia Europejska postawiła sobie cel w postaci stworzenia obszaru wolności, bezpieczeństwa oraz sprawiedliwości.

(2) Prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego wymaga skutecznego i sprawnego funkcjonowania transgranicznych postępowań upadłościowych; przyjęcie niniejszego rozporządzenia jest konieczne dla osiągnięcia tego celu, który wchodzi w zakres współpracy sądowej w sprawach cywilnych w rozumieniu art. 65 Traktatu.

(3) Działalność przedsiębiorstw wykracza coraz częściej poza granice jednego państwa i podlega dlatego w coraz większym stopniu przepisom

---

<sup>1</sup> Opinia wydana dnia 2 marca 2000 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

<sup>2</sup> Opinia wydana dnia 26 stycznia 2000 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

prawa wspólnotowego. Z uwagi na to, że niewypłacalność takich przedsiębiorstw ma także negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, zachodzi potrzeba przyjęcia aktu prawa wspólnotowego przewidującego koordynację działań, które mają zostać podjęte w stosunku do majątku niewypłacalnego dłużnika.

(4) Dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego niezbędne jest unikanie sytuacji, w których strony byłyby skłonne do przenoszenia majątku lub postępowania sądowego z jednego Państwa Członkowskiego do innego w celu uzyskania korzystniejszej sytuacji prawnej (tzw. „forum shopping”).

(5) Cele te nie mogą zostać w wystarczający sposób osiągnięte na poziomie krajowym, uzasadnione jest zatem podjęcie działań na poziomie Wspólnoty.

(6) Zgodnie z zasadą proporcjonalności, niniejsze rozporządzenie powinno ograniczyć się do przepisów dotyczących właściwości dla wszczynania postępowań upadłościowych oraz wydawania orzeczeń bezpośrednio na podstawie postępowań upadłościowych i ściśle związanych z takimi postępowaniami. Ponadto niniejsze rozporządzenie powinno zawierać przepisy dotyczące uznawania takich orzeczeń oraz prawa właściwego, również odpowiadające tej zasadzie.

(7) Postępowania upadłościowe, postępowania układowe oraz podobne postępowania są wyłączone z zakresu Konwencji brukselskiej z 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych<sup>3</sup>, w brzmieniu zmienionym Konwencjami o przystąpieniu do tej Konwencji<sup>4</sup>.

(8) Dla osiągnięcia poprawy skuteczności i efektywności postępowań upadłościowych o transgranicznych skutkach, jest niezbędne i właściwe, aby postanowienia dotyczące właściwości, uznawania oraz prawa właściwego w tym zakresie zostały zawarte w akcie prawa wspólnotowego,

---

<sup>3</sup> Dz.U. L 299 z 31.12.1972, str. 32.

<sup>4</sup> Dz.U. L 204 z 2.8.1975, str. 28;  
Dz.U. L 304 z 30.10.1978, str. 1;  
Dz.U. L 285 z 3.10.1989, str. 1;  
Dz.U. C 15 z 15.1.1997, str. 1.

który jest wiążący dla Państw Członkowskich oraz bezpośrednio w nich obowiązujący.

(9) Niniejsze rozporządzenie powinno znaleźć zastosowanie do wszystkich postępowań upadłościowych, niezależnie od tego czy dłużnik jest osobą fizyczną, czy też osobą prawną, przedsiębiorcą czy osobą niewykonującą działalności gospodarczej. Postępowania upadłościowe, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, zostały wymienione w załącznikach. Postępowania upadłościowe dotyczące zakładów ubezpieczeń, instytucji kredytowych, przedsiębiorstw inwestycyjnych przechowujących środki pieniężne oraz papiery wartościowe osób trzecich, a także przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, powinny zostać wyłączone z zakresu zastosowania niniejszego rozporządzenia. Powyższe przedsiębiorstwa nie powinny być objęte niniejszym rozporządzeniem, jako że podlegają one przepisom szczególnym oraz krajowe organy nadzoru dysponują w pewnym zakresie bardzo szerokimi uprawnieniami nadzorczymi.

(10) Postępowania upadłościowe nie wymagają koniecznie interwencji organu sądowego, toteż wyrażenie „sąd” w niniejszym rozporządzeniu powinno być rozumiane szeroko i obejmować każdą osobę lub organ uprawniony przez prawo krajowe do wszczęcia postępowania upadłościowego. Dla zastosowania do niego niniejszego rozporządzenia postępowanie (obejmujące działania prawne i formalności określone prawem) musi nie tylko odpowiadać postanowieniom niniejszego rozporządzenia, ale również być oficjalnie uznawane i prawnie skuteczne w Państwie Członkowskim, w którym zostało wszczęte, przy czym musi ono być postępowaniem zbiorowym zakładającym całkowite lub częściowe zajęcie majątku dłużnika i powołanie zarządcy.

(11) Niniejsze rozporządzenie uznaje fakt, że wskutek istotnych różnic w prawie materialnym nie byłoby praktyczne wprowadzenie jednolitego i uniwersalnego postępowania upadłościowego, które znalazłoby zastosowanie na obszarze całej Wspólnoty. Stosowanie bez wyjątku prawa Państwa wszczęcia postępowania prowadziło by wobec powyższego często do trudności. Dotyczy to przykładowo bardzo zróżnicowanych na obszarze Wspólnoty przepisów o zabezpieczeniach wierzytelności. Również przywileje przysługujące w postępowaniu niektórym wierzycielom ukształtowane są w niektórych przypadkach w całkowicie różny sposób.

Niniejsze rozporządzenie powinno uwzględnić to na dwa różne sposoby. Z jednej strony, powinno ono przewidywać szczególne regulacje dotyczące prawa właściwego dla praw i stosunków prawnych o szczególnym znaczeniu (np. praw rzeczowych oraz umów o pracę). Z drugiej strony, obok głównego postępowania upadłościowego powinny być dopuszczalne także krajowe postępowania obejmujące jedynie majątek znajdujący się w Państwie ich wszczęcia.

(12) Niniejsze rozporządzenie pozwala na wszczęcie głównego postępowania upadłościowego w Państwie Członkowskim, w którym dłużnik posiada główny ośrodek swojej podstawowej działalności. Postępowanie to ma zakres uniwersalny, jego celem jest objęcie całego majątku dłużnika. W celu ochrony różnych interesów rozporządzenie pozwala na wszczęcie równoległe z postępowaniem głównym wtórnych postępowań upadłościowych. Wtórne postępowanie może zostać wszczęte w Państwie Członkowskim, w którym dłużnik ma swój oddział. Skutki wtórnego postępowania ograniczone są tylko do majątku dłużnika znajdującego się w tym Państwie. Bezwzględnie obowiązujące przepisy dotyczące koordynacji z postępowaniem głównym gwarantują niezbędną jednolitość postępowania w ramach Wspólnoty.

(13) Główny ośrodek podstawowej działalności powinien oznaczać miejsce, w którym dłużnik zazwyczaj zarządza swoją działalnością i jako takie jest rozpoznawalne przez osoby trzecie.

(14) Niniejsze rozporządzenie stosuje się tylko do postępowań, w których główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika znajduje się na obszarze Wspólnoty.

(15) Zasady jurysdykcji zawarte w niniejszym rozporządzeniu ustanawiają tylko jurysdykcję, co oznacza, że określają one Państwo Członkowskie, którego sądy mogą wszczęć postępowanie upadłościowe. Właściwość miejscowa w tym Państwie Członkowskim musi zostać określona zgodnie z jego prawem wewnętrznym.

(16) Sąd właściwy dla wszczęcia głównego postępowania upadłościowego powinien być uprawniony od chwili złożenia wniosku o wszczęcie postępowania do zastosowania środków tymczasowych oraz zabez-

pieczających. Środki zabezpieczające, zarówno przed rozpoczęciem, jak i po rozpoczęciu postępowania upadłościowego, są bardzo ważne dla zapewnienia jego skuteczności. W związku z tym niniejsze rozporządzenie powinno przewidywać różne możliwości. Z jednej strony, sąd właściwy dla głównego postępowania upadłościowego powinien móc zastosować tymczasowe środki zabezpieczające także w stosunku do przedmiotów majątkowych znajdujących się na terytorium innych Państw Członkowskich. Z drugiej strony, zarządca tymczasowy ustanowiony przed wszczęciem głównego postępowania upadłościowego powinien móc wystąpić w Państwach Członkowskich, w których znajduje się oddział dłużnika, o zastosowanie środków zabezpieczających przewidzianych przez prawo tych Państw.

(17) Przed wszczęciem głównego postępowania upadłościowego prawo do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego w Państwie Członkowskim, w którym dłużnik ma oddział, powinno być ograniczone do miejscowych wierzycieli oraz wierzycieli miejscowego oddziału, względnie do przypadków, w których prawo Państwa Członkowskiego, w którym dłużnik posiada główny ośrodek swojej podstawowej działalności, nie dopuszcza wszczęcia głównego postępowania upadłościowego. Powodem tego zawężenia jest potrzeba ograniczenia do niezbędnego minimum przypadków składania wniosków o wszczęcie postępowania ubocznego przed wszczęciem głównego postępowania upadłościowego. W przypadku wszczęcia głównego postępowania upadłościowego postępowanie uboczne staje się postępowaniem wtórnym.

(18) Po wszczęciu głównego postępowania upadłościowego niniejsze rozporządzenie nie ogranicza prawa do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego w Państwie Członkowskim, w którym dłużnik ma oddział. Zarządca w postępowaniu głównym lub każda inna osoba uprawniona przez prawo wewnętrzne odpowiedniego Państwa Członkowskiego może wnosić o wszczęcie postępowania wtórnego.

(19) Oprócz ochrony miejscowych interesów, wtórne postępowanie upadłościowe może służyć także innym celom. Sytuacja taka może zaistnieć wtedy, gdy majątek dłużnika jest zbyt złożony, aby zarządzać nim w całości, albo gdy różnice w właściwych systemach prawnych są tak duże, że mogą się pojawić trudności związane z rozszerzeniem skutków

wynikających z prawa Państwa wszczęcia postępowania na inne Państwa, w których znajduje się majątek. Z tego powodu zarządca w postępowaniu głównym może złożyć wniosek o wszczęcie postępowania wtórnego, jeżeli wymaga tego skuteczne zarządzanie masą.

(20) Główne i wtórne postępowanie upadłościowe mogą jednakże przyczynić się efektywnej likwidacji masy tylko wówczas, jeżeli prowadzone równoległe postępowania będą ze sobą skoordynowane. Zasadniczą przesłanką jest tutaj ścisła współpraca poszczególnych zarządców, w szczególności poprzez wystarczającą wymianę informacji. W celu zapewnienia dominującej roli głównego postępowania upadłościowego, zarządca w takim postępowaniu powinien posiadać szereg możliwości wpływu na toczące się w tym samym czasie wtórne postępowanie upadłościowe. Przykładowo, powinien on móc zaproponować plan naprawczy lub układ, jak i wystąpić o wstrzymanie likwidacji masy we wtórnym postępowaniu upadłościowym.

(21) Każdy wierzyciel mający miejsce zamieszkania, miejsce zwykłego pobytu albo siedzibę na obszarze Wspólnoty powinien być uprawniony do zgłoszenia swojej wierzytelności w każdym z toczących się na obszarze Wspólnoty postępowań upadłościowych dotyczących majątku dłużnika. Powinno to również dotyczyć organów podatkowych oraz instytucji ubezpieczenia społecznego. Jednakże w celu zapewnienia równego traktowania wierzycieli podział funduszków masy musi być skoordynowany. Każdy wierzyciel powinien wprawdzie móc zatrzymać to, co otrzymał w toku postępowania upadłościowego, powinien jednakże być uprawniony do uczestnictwa w podziale masy w innym postępowaniu tylko wówczas, jeżeli wierzyciele tej samej kategorii uzyskali zaspokojenie swoich wierzytelności w takiej samej części.

(22) Niniejsze rozporządzenie powinno przewidywać bezpośrednie uznanie orzeczeń dotyczących wszczęcia, prowadzenia oraz ukończenia postępowań upadłościowych wchodzących w jego zakres zastosowania oraz orzeczeń wydanych w bezpośrednim związku z takimi postępowaniami upadłościowymi. Automatyczne uznanie powinno zatem oznaczać, że skutki wynikające z postępowania na podstawie prawa Państwa wszczęcia postępowania rozciągają się na wszystkie inne Państwa Członkowskie. Uznawanie orzeczeń wydanych przez sądy Państw Członkowskich powinno się opierać na zasadzie wzajemnego zaufania; w tym celu przyczyny

odmowy uznania powinny być ograniczone do niezbędnego minimum. Według tej zasady powinien również być rozwiązany każdy spór w sytuacji, w której sądy dwóch Państw Członkowskich jednocześnie uważają się za właściwe do wszczęcia głównego postępowania upadłościowego. Orzeczenie sądu, który jako pierwszy wszczął postępowanie powinno zostać uznane w pozostałych Państwach Członkowskich, bez możliwości badania orzeczenia sądu przez te Państwa Członkowskie.

(23) W zakresie swojej regulacji niniejsze rozporządzenie powinno określić jednolite normy kolizyjne zastępujące - w zakresie ich stosowania - wewnętrzne przepisy prawa prywatnego międzynarodowego. O ile nie postanowiono inaczej, zastosowanie powinno znaleźć prawo Państwa wszczęcia postępowania (*lex concursus*). Powyższa norma kolizyjna powinna dotyczyć zarówno głównego postępowania upadłościowego, jak i postępowań miejscowych; *Lex concursus* określa wszystkie procesowe i materialne skutki postępowania upadłościowego w odniesieniu do dotkniętych nimi osób oraz stosunków prawnych; określa wszystkie przesłanki wszczęcia, prowadzenia oraz ukończenia postępowania upadłościowego.

(24) Automatyczne uznanie postępowania upadłościowego, do którego co do zasady stosuje się prawo Państwa wszczęcia może kolidować z przepisami innych Państw Członkowskich o dokonywaniu czynności prawnych. W celu ochrony zaufania oraz pewności obrotu w Państwach Członkowskich innych niż Państwo wszczęcia postępowania należy przewidzieć szereg wyjątków od ogólnej zasady.

(25) Szczególna potrzeba wprowadzenia regulacji odstępującej od stosowania prawa Państwa wszczęcia postępowania istnieje w przypadku praw rzeczowych, jako że mają one szczególne znaczenie dla udzielania kredytu. Ustanowienie, skuteczność i zakres takiego prawa rzeczowego powinny być zatem z reguły określane zgodnie z prawem miejsca położenia i nie powinny zostać naruszone przez wszczęcie postępowania upadłościowego. Uprawniony z tytułu prawa rzeczowego powinien w dalszym ciągu móc dochodzić swojego prawa wyłączenia z masy lub odrębnego zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia. W przypadku gdy na składnikach majątkowych znajdujących się w Państwie Członkowskim istnieją prawa rzeczowe przewidziane prawem miejsca ich położenia, główne postępowanie upadłościowe prowadzone jest jednak w innym Państwie Człon-

kowskim, zarządca w postępowaniu głównym powinien być uprawniony do zgłoszenia wniosku o wszczęcie postępowania wtórnego w Państwie, w którym istnieją prawa rzeczowe, o ile dłużnik ma tam oddział. Jeżeli wtórne postępowanie upadłościowe nie zostanie wszczęte, nadwyżka ze zbycia składnika majątkowego obciążonego prawem rzeczowym musi zostać przekazana zarządcy w postępowaniu głównym.

(26) Jeżeli zgodnie z prawem Państwa wszczęcia nie jest dopuszczalne potrącenie wierzytelności, wierzyciel powinien mimo to być uprawniony do potrącenia, jeżeli jest ono możliwe zgodnie z prawem właściwym dla wierzytelności niewypłacalnego dłużnika. W ten sposób potrącenie otrzyma pewnego rodzaju funkcję gwarancyjną opierającą się na przepisach prawnych, z których zastosowaniem odpowiedni wierzyciel mógł się liczyć w momencie powstania wierzytelności.

(27) Potrzeba szczególnej ochrony zachodzi również w przypadku systemów płatności oraz rynków finansowych. Dotyczy to przykładowo występujących w takich systemach umów o kompensowanie oraz klauzul nettingu, jak również zbywania papierów wartościowych oraz zabezpieczeń ustanawianych dla takich operacji, w szczególności zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 98/26/WE z dnia 19 maja 1998 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych<sup>5</sup>. Operacje takie powinny dlatego podlegać wyłącznie prawu, które stosuje się do danego systemu lub rynku. Celem tego przepisu jest zapobieżenie w przypadku niewypłacalności jednej ze stron operacji możliwości zmiany mechanizmów płatności i rozliczania operacji przewidzianych w systemach płatności i rozrachunku lub na regulowanych rynkach finansowych Państw Członkowskich. Dyrektywa 98/26/WE zawiera przepisy szczególne, które powinny mieć pierwszeństwo przed ogólnymi zasadami zawartymi w niniejszym rozporządzeniu.

(28) W celu ochrony pracowników oraz stosunków pracy, skutki postępowania upadłościowego na utrzymanie lub zakończenie stosunków pracy, jak i na prawa i obowiązki wszystkich stron takiego stosunku pracy, muszą być określone przez prawo właściwe dla umowy zgodnie z ogólnymi normami kolizyjnymi. Wszelkie pozostałe kwestie dotyczące prawa upadłościowego - przykładowo, czy wierzytelności pracowników są chro-

---

<sup>5</sup> Dz.U. L 166 z 11.6.1998, str. 45.

nione przez ich uprzywilejowanie oraz zakres takiego uprzywilejowania - są określane przez prawo Państwa wszczęcia.

(29) W interesie ochrony obrotu na wniosek zarządcy istotna treść orzeczenia o wszczęciu postępowania powinna zostać ogłoszona w innych Państwach Członkowskich. Jeżeli w danym Państwie Członkowskim istnieje oddział dłużnika, można przewidzieć obowiązkowe ogłoszenie. W żadnym z powyższych przypadków jednakże ogłoszenie nie powinno być warunkiem wstępnym dla uznania zagranicznego postępowania.

(30) Może zaistnieć sytuacja, że niektóre zainteresowane osoby rzeczywiście nie wiedzą o wszczęciu postępowania i w dobrej wierze działają w sposób sprzeczny z nową sytuacją. W celu ochrony takich osób, które nie wiedząc o wszczęciu zagranicznego postępowania dokonują zapłaty do rąk dłużnika, chociaż powinni oni byli dokonać zapłaty do rąk zagranicznego zarządcy, powinno zostać przewidziane, że takie świadczenie lub zapłata zwalniają ze zobowiązania.

(31) Niniejsze rozporządzenie powinno zawierać załączniki dotyczące organizacji postępowań upadłościowych. Ponieważ załączniki te dotyczą wyłącznie prawa wewnętrznego Państw Członkowskich, istnieją szczególne i uzasadnione powody dla zastrzeżenia sobie przez Radę prawa do wprowadzania zmian do tych załączników w celu uwzględnienia jakichkolwiek zmian prawa wewnętrznego Państw Członkowskich.

(32) Zgodnie z art. 3 Protokołu o stanowisku Zjednoczonego Królestwa oraz Irlandii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Zjednoczone Królestwo oraz Irlandia notyfikowały swój zamiar udziału w przyjęciu i stosowaniu niniejszego rozporządzenia.

(33) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu o stanowisku Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, dlatego też niniejsze rozporządzenie nie jest dla niej wiążące i nie ma wobec niej zastosowania,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:



# **Rozdział I**

## **PRZEPISY OGÓLNE**

### **Artykuł 1**

#### **Zakres zastosowania**

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do zbiorowych postępowań przewidujących niewypłacalność dłużnika, które obejmują całkowite lub częściowe zajęcie majątku dłużnika oraz powołanie zarządcy.

2. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do postępowań upadłościowych dotyczących zakładów ubezpieczeń, instytucji kredytowych, przedsiębiorstw inwestycyjnych świadczących usługi obejmujące przechowywanie środków pieniężnych oraz papierów wartościowych osób trzecich, a także przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania.

---

#### *Zagadnienia*

---

|                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------|----|
| I. System prawa upadłościowego w Unii Europejskiej.....                   | 33 |
| II. Stosunek rozporządzenia do przepisów prawa polskiego.....             | 35 |
| III. Zakres przedmiotowy zastosowania rozporządzenia (art. 1 ust. 1)..... | 36 |
| IV. Zakres podmiotowy zastosowania rozporządzenia (art. 1 ust. 2).....    | 41 |
| V. Zakres terytorialny zastosowania rozporządzenia.....                   | 43 |

---

### **I. System prawa upadłościowego w Unii Europejskiej**

1. W systemie prawa Unii Europejskiej postępowania upadłościowego dotyczą następujące akty prawne:

- rozporządzenie Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz. Urz. WE L 160

- z 30.06. 2000, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 1, s. 191);
- dyrektywa nr 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie zamknięcia rozliczeń w systemach płatności i rozrachunku papierów wartościowych (Dz. Urz. WE L 166 z 11.06.1998, s. 45; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 3, s. 107);
  - dyrektywa 2001/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych (Dz. Urz. WE L 125 z 05.05.2001, s. 15; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, s. 15);
  - dyrektywa 2001/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji zakładów ubezpieczeń (Dz. Urz. WE L 110 z 20.04.2001, s. 28; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, s. 3).

2. Charakter prawny rozporządzenia unijnego jest zbliżony do charakteru prawnego ustawy w krajowym porządku prawnym. Rozporządzenie jest aktem prawnym zawierającym regulację generalną i abstrakcyjną. Obowiązuje bezpośrednio w porządkach prawnych państw członkowskich (art. 288 zdanie drugie TFUE). Nie wymaga ono transformacji do krajowego systemu prawnego, nie wymaga również dokonania ogłoszenia zgodnego z prawem wewnętrznym. Ta bezpośrednia skuteczność rozporządzenia daje możliwość bezpośredniego powoływania się na przepisy prawa unijnego przed sądami krajowymi w celu dochodzenia swoich praw. Rozporządzenie obowiązuje w całości, i to nie tylko co do rezultatu, który powinien być osiągnięty, lecz również co do formy i metod jego osiągnięcia. Wynika z tego, że niedopuszczalne jest niepełne lub wybiórcze stosowanie rozporządzenia przez państwa członkowskie. Niedopuszczalne jest również uzupełnianie treści rozporządzenia prawem krajowym, chyba że samo rozporządzenie do tego upoważni w ramach delegowania kompetencji wykonawczych na organy krajowe – tak Mik [2000, s. 298, 553].

3. Prace nad przyjęciem w Europie aktu prawnego dotyczącego postępowania upadłościowego, dla których podstawę prawną stanowił wówczas art. 220 pkt 4 TWE, trwały ponad 30 lat. W lipcu 1960 r. rozpoczął pracę komitet ekspertów, którego zadaniem, stosownie do art. 220 traktatu rzymskiego, było podjęcie prac nad konwencją dotyczącą ujednolicenia postępowań sądowych. W toku prac komitet ten podjął decyzję, że sprawy dotyczące postępowań upadłościowych oraz skutków ogłoszenia upadłości powinny być przedmiotem odrębnych uregulowań. Ostatecznie przygoto-

wano tekst projektu konwencji, który został przedłożony do akceptacji na spotkaniu Rady Ministrów Unii Europejskiej w dniu 25 września 1995 r. (polski tekst konwencji – Zedler [1997, s. 461 i n.], angielski tekst – Omar [2004, s. 217 i n.]). Konwencja ta nie weszła jednak w życie wobec braku podpisu Wielkiej Brytanii. Odmowa podpisu Wielkiej Brytanii spowodowała, że w dalszym ciągu nie było w Europie aktu prawnego regulującego transgraniczne aspekty postępowania upadłościowego. Sytuacja ta nie sprzyjała rozwojowi międzynarodowej współpracy gospodarczej i w dobie globalizacji stanowiła istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa obrotu. Z tego powodu, z inicjatywy Niemiec i Finlandii, podjęto decyzję o transformacji projektu konwencji w rozporządzenie.

## II. Stosunek rozporządzenia do przepisów prawa polskiego

4. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1346/2000 w sprawie postępowania upadłościowego obowiązuje w całości i bezpośrednio w polskim systemie prawnym. Oznacza to, że w sprawach objętych rozporządzeniem i w zakresie w nim uregulowanym mają zastosowanie przepisy rozporządzenia z wyłączeniem przepisów prawa polskiego, w tym również z wyłączeniem przepisów prawa upadłościowego i naprawczego dotyczących międzynarodowego postępowania upadłościowego (część druga ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze). Zasada ta została potwierdzona w przepisach polskiego prawa upadłościowego, które w art. 378 ust. 1 stanowi, że przepisów z zakresu międzynarodowego postępowania upadłościowego (przepisów części drugiej) nie stosuje się, jeżeli umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, albo prawo organizacji międzynarodowej, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem, stanowi inaczej. Regulacja taka oznacza również, że nie można automatycznie wykluczyć stosowania tych przepisów części drugiej prawa upadłościowego i naprawczego, które nie są sprzeczne z rozporządzeniem. Stosunek przepisów rozporządzenia do przepisów części drugiej prawa upadłościowego i naprawczego kształtuje się bowiem jak stosunek *lex specialis* do *lex generalis*. Nie ulega przy tym wątpliwości, że w części drugiej ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze znajdują się takie przepisy, które nie tylko nie są sprzeczne z regulacją rozporządzenia, ale których stosowanie jest wręcz konieczne do zapewnienia pełnej skuteczności i efektywności prawa unijnego. I tak, w omawianej części znajduje się art. 381 p.u.n., który w sprawach nieuregulowanych odsyła do bezpośredniego stosowania przepisów kodeksu

postępowania cywilnego dotyczących międzynarodowego postępowania cywilnego. Należy uznać, że w tym właśnie przepisie została zawarta norma upoważniająca do odpowiedniego stosowania w postępowaniu upadłościowym art. 1099 k.p.c., który daje podstawę do odrzucenia wniosku o ogłoszenie upadłości w razie stwierdzenia braku jurysdykcji krajowej sądów polskich. W razie wykluczenia możliwości stosowania całej części drugiej ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia zostałyby również wykluczona możliwość odpowiedniego stosowania art. 1099 k.p.c., co z oczywistych względów nie może zostać zaakceptowane. Również stosowanie przepisów dotyczących międzynarodowej współpracy sądów (art. 413–416 p.u.n.) w żadnym wypadku nie jest sprzeczne z regulacjami rozporządzenia, chociażby z tego względu, że rozporządzenie w ogóle nie reguluje współpracy sądów upadłościowych i sędziów komisarzy. W konsekwencji należy uznać, że w odniesieniu do zagadnień dotyczących międzynarodowych postępowań upadłościowych, które nie są uregulowane przez rozporządzenie, będą miały zastosowanie przepisy części drugiej ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze – z tym zastrzeżeniem, że w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia wykładnia prawa polskiego dotyczącego międzynarodowych postępowań upadłościowych powinna być dokonywana z uwzględnieniem zasad wykładni prounijnej.

### III. Zakres przedmiotowy zastosowania rozporządzenia (art. 1 ust. 1)

5. Rozporządzenie w sprawie postępowania upadłościowego zasadniczo dotyczy postępowań upadłościowych. W świetle przepisów rozporządzenia wszczęcie postępowania upadłościowego oznacza podjęcie przez organ uprawniony zgodnie z prawem wewnętrznym takiej decyzji, w wyniku której dochodzi do całkowitego lub częściowego zajęcia majątku dłużnika oraz do powołania zarządcy. Decyzja ta zapada po przeprowadzeniu postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości, które najczęściej zostaje zainicjowane przez uprawniony podmiot. Decyzja o ogłoszeniu upadłości nie może jednak funkcjonować w obrocie prawnym w oderwaniu od właściwego postępowania upadłościowego; wręcz przeciwnie, jej znaczenie i istota wyrażają się właśnie w tym, że jest ona początkiem tego postępowania. Ogłoszenie upadłości ma więc takie znaczenie, że otwiera właściwe postępowanie upadłościowe, w którym w różny sposób będzie dochodzić do zaspokojenia wierzycieli upadłego dłużnika. Postępowanie

upadłościowe stanowi kontynuację ogłoszenia upadłości, jest jej logicznym i nieodłącznym następstwem. Wynika z tego, że zakres przedmiotowy rozporządzenia obejmuje zarówno sprawy o ogłoszenie upadłości, jak i sprawy prowadzone po jej ogłoszeniu, które na gruncie rozporządzenia łącznie są określane mianem postępowań upadłościowych.

6. Interpretacji art. 1 należy dokonywać w ścisłym związku z art. 2 lit. a–c, który określa znaczenie poszczególnych zwrotów użytych w tym artykule, a także w powiązaniu z załącznikami do rozporządzenia. Zgodnie z art. 2 lit. a postępowania upadłościowe oznaczają postępowania zbiorowe określone w art. 1 ust. 1. Postępowanie takie musi spełniać cztery warunki. Po pierwsze, musi to być postępowanie zbiorowe. Oznacza to, że rozporządzenie nie dotyczy postępowań, których celem jest zaspokojenie roszczeń pojedynczego wierzyciela, ale tylko tych postępowań, które zmierzają do zbiorowego zaspokojenia wszystkich wierzycieli dłużnika. Po drugie, postępowanie to musi „przewidywać niewypłacalność” dłużnika. Warto zauważyć, że użyte w polskim tekście rozporządzenia określenie „postępowania przewidujące niewypłacalność dłużnika” może rodzić określone wątpliwości co do tego, czy chodzi o postępowania, których podstawą jest niewypłacalność dłużnika, czy również o postępowania, które opierają się na przewidywaniu niewypłacalności dłużnika (por. szerzej teza 10). Po trzecie, postępowanie objęte rozporządzeniem musi obejmować całkowite lub częściowe zajęcie majątku dłużnika, co oznacza pozbawienie dłużnika w całości lub w części prawa zarządu jego majątkiem lub ograniczenie prawa zarządu przez wprowadzenie nadzoru ze strony organów postępowania. W konsekwencji rozporządzenie nie dotyczy tych postępowań, w których dłużnikowi zostaje pozostawiona całkowita władza nad jego majątkiem. Po czwarte, rozporządzeniem objęte jest tylko takie postępowanie, w którym dochodzi do powołania zarządcy (ang. *liquidator*), co jest konsekwencją przedstawionego wyżej założenia, że w postępowaniu tym musi dojść do ograniczenia praw dłużnika w odniesieniu do zarządu majątkiem. Definicję pojęcia *liquidator* zawiera art. 2 lit b, który stanowi, że jest to każda osoba lub organ, których zadaniem jest zarządzanie masą lub jej likwidacja lub nadzorowanie działalności gospodarczej dłużnika. Wykaz tych osób lub organów znajduje się w załączniku C.

7. Postępowanie objęte rozporządzeniem nie musi być postępowaniem sądowym.

8. Wykaz postępowań, które spełniają wskazane wyżej warunki, jest zawarty w załączniku A. Rozwiązanie polegające na wymienieniu w za-